

HIRSIZLIĞIN CEZASI VE KESME FİİLİ

“Erkek hırsız ile kadın hırsızın ellerini kesin ki kazandıklarına karşılık bir ceza, Allah tarafından bir caydırma olsun. Üstün olan ve doğru kararlar veren Allah’tır.” (Mâide 5/38)

Mâide Suresi’nin 38. ayetinde nitelikli hırsızlık suçundan (serika) hüküm giymiş kişiler (sârik) için el kesme cezası emredilmektedir. Allah’ın bu emrine teslim olmakta direnen kişiler tarafından ayette geçen ve “kesmek” anlamına gelen **قطع** **kata’a** fiili ile ilgili bir çok spekülasyonlar yapılmakta ve ayet tahrif edilmeye çalışılmaktadır. Oysa kelimenin Kur’an’daki kullanımları hiçbir şekilde böyle bir tahrife izin vermemektedir. Bu makale, Mâide 38. ayette geçen her bir kavramın Kur’an’da nasıl kullanıldığını incelediğimiz e-kitap çalışmamızın sadece “قطع - kesmek” kelimesiyle ilgili olan bölümüdür. Konunun tüm detayları hakkında bilgi edinmek isteyenler sözünü ettiğimiz bu çalışmamıza şu linkten ulaşabilirler:

<http://erdemuygan.com/2019/04/kuranda-hirsizlik-sucu-serika-ve-cezasi/>

Kata’a Fiili ve Kur’an’daki Kullanımları

Mâide Suresinin 38. ayeti ve meali şöyledir:

وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جَزَاءُ بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِّنَ اللَّهِ
وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

“Erkek hırsız ile kadın hırsızın ellerini kesin ki kazandıklarına karşılık bir ceza, Allah tarafından bir caydırma olsun. Üstün olan ve doğru kararlar veren

Allah’tır.” (Mâide 5/38)

Kur’an’da **قطع** **qata’a** kök harflerine sahip kelimeler toplam 36 kez geçmektedir. Bu kullanımların 7 tanesi dışındakiler çeşitli formlarda fiil olarak karşımıza çıkmaktadır. Fiile sözlükler “ister cisim, ister tasavvur olsun bir şeyi aralarında bir aralık ya da yarık oluşacak şekilde ayırmak, kesmek”¹ anlamını vermektedirler. Hatta **Lisan’ul-Arab**’ın **قطع** maddesinin ilk cümlesi şöyledir:

قطع: الْقَطْعُ: إِبَانَةُ بَعْضِ أَجْزَاءِ الْجِزْمِ مِنْ بَعْضِ فَضْلًا.

“Bir cismin bazı parçalarını diğerlerinden ayırarak bölmek.”²

Kelime, incelediğimiz ayette sülâsî mücerred (üç harfli yalın) formda, **اقطعوا** **iktaû** şeklinde üçüncü çoğul şahsa emir olarak geçmekte ve “kesin!” anlamına gelmektedir. Bu fiil üzerinden ortaya atılan gerçek dışı iddialar şu şekilde sıralanabilir:

- “Ayette kesmek anlamında geçen **قطع** **qata’a** fiili Kur’an’da bu ayet dışında 18 yerde geçer. Bunlardan 16’sında kesinlikle fiziksel bir kesmeden bahsedilmemektedir. Diğer ikisinde de fiziksel kesme de olabilir, mecaz da olabilir. O halde ayette bu kelimenin kullanılması fiziksel bir el kesmenin değil, gücü kesmenin kastedildiğini gösterir.”

1 Ragıp el-İsfahânî, Müfredatü Elfâzî'l Kur’ân, Tahkîkî Safvân Adnan Dâvûdî, Dimâşk-Beyrut, 1992, **قطع** maddesi.

2 İbn, Manzûr, Lisân’ul Arab **قطع** maddesi

- “Kur’an’da fiziksel kesme anlamında قطع kata’a fiili değil, aynı fiilin tef’îl bâbı olan قطع katta’a fiili kullanılmıştır. Yusuf 31 ve Araf 24. ayetlerde el kesmeden bahsedilirken de böyledir. Oysa Mâide 38’de قطع kata’a yani sülâsi mücerred formu kullanılmıştır. O halde ayette gerçek anlamda eli kesmek kastediliyor olamaz.”
- “Aynı fiilin kullanıldığı Yusuf Suresi 31. ayette ellerini kesen kadınlar ellerini kesip koparmamakta, sadece bıçakla yaralamaktadırlar. Dolayısıyla bu ayette de eli kesip koparmaktan bahsediliyor olamaz.”

Bu iddialara yanıt verebilmemiz için fiilin Kur’an’daki kullanımlarını başlıklar halinde incelemeye tâbî tutmamız yeterli olacaktır:

Sülâsî Mücerred (قطع Kata’a) Kullanımları

Fiilin sülâsî mücerred (üç harfli yalın) formu قطع kata’a şeklindedir. Fiilin sözlüklere geçmiş olan anlamını

Kur’an’dan öğrenmek mümkündür. Rabbimiz “birleştirme”nin zıt anlamlısı olarak bu kelimeyi kullanmıştır:

الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

“Fâsiklar, Allah’a verdikleri sözün kesinleşmesinden sonra cayan, Allah’ın birleştirilmesini emrettiği bağı kesen ve tabii düzeni bozanlardır. Zarar edenler işte onlardır.” (Bakara 2/27)

Ayette geçen وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ ifadesi “Allah’ın birleştirilmesini emrettiği şeyi keserler” anlamına gelmektedir.³ Görüldüğü gibi ayette kesme fiili “birleştirmeyi bozma” olarak kullanılmakta böylece bu fiille kesilen şeyin koptuğunun anlaşılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Kökünden ayıracak şekilde ağacı kesmek için de bu kelime kullanılmıştır:

مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لِينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً عَلَىٰ أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَلِيُخْزِيَ الْفَاسِقِينَ

3 Benzer bir kullanım için bkz: Ra’d 13/25

“Onlara ait bir hurma ağacını kesmeniz veya kökleri üzerinde dikili bırakmanız, Allah’ın onayı ile olmuştur. Bu, yoldan çıkanları cezalandırmak içindir.” (Haşr 59/5)

Burada da قطع kata’a fiili ile ifade edilen ağaç kesmenin, bildiğimiz şekilde fizikî olarak ağacı kökünden ayırmak anlamında olduğu ayetin devamındaki bırakmanız” ifadesinden anlaşılmaktadır.

Kur’an’da bu fiil ister mecaz olarak isterse gerçek anlamında kullanılsın, hepsinde kesip ayırma, koparma anlamları bulunmaktadır. Mesela deyimsele ya da mecazî kullanımlar içerisinde en sık karşımıza çıkanlardan biri dört ayette geçen قطع دابره kata’a dâbirehu ifadesidir.⁴ Mecaz olarak kullanılıyor diye burada kelimenin kesme anlamı ortadan kalkmamaktadır. İfade “ardını kesti, kökünü kuruttu” anlamına gelmektedir:

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ فَقَطَّعَ دَابِرَ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

“Kendilerine hatırlatılan görevleri unuttukları zaman önlerine bütün kapıları açarız. Verilen nimetlerle şımarıdıkları bir sırada da onları aniden yakalarız. Her men umutsuzluğa düşerler. Yanlış yapan o toplulukların kökü kesilir. Her şeyi güzel yapan yalnız Allah’tır. O, bütün varlıkların Rabbidir.” (En’âm 6/44-45)

Ayette ظَلَمُوا ifadesi “yanlış yapanların kökünün, ardının kesilmesi” anlamındadır. Deyimsel bir kullanım olmasına rağmen azaba uğratılan toplumun tamamen kesilip atılmasından, geriye kimsenin kalmasından bahsedildiği açıktır. Yani kelime de yine kesip koparma anlamı görülmektedir. Yine ister mecaz, ister gerçek anlamda okunsun, fiildeki kesip koparma anlamının açıkça görüldüğü bir diğer ayet şöyledir:

ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ

“Sonra şah damarını koparırdık.” (Hâkka 69/46)

Fiilin mecaz kullanımlarından biri olan aşağıdaki ayette de “doğru uygulamayı kesip yanlışla yönelme” anlamı görülmektedir:

أَتُنْكُمُ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ وَ تَقْطَعُونَ السَّبِيلَ وَ تَأْتُونَ فِي نَادِيكُمُ الْمُنْكَرَ ۚ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا ائْتِنَا بِعَذَابِ اللَّهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ

“Siz doğru ilişkiyi keserek erkeklere yanaşıyor; bir de o çirkinliği toplu olarak yapıyorsunuz ha!?” Halkının verdiği tek cevap şu oldu: “Eğer haklıysan bize Allah’ın azabını getir.” (Ankebût 29/29)

Ayette kesme fiili “birleştirmeyi bozma” olarak kullanılmakta böylece bu fiille kesilen şeyin koptuğunun anlaşılması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Burada da kesilen ilişkinin (السبيل) artık kopmuş olduğu bellidir. Fiilin mecaz anlamda kullanıldığı bir diğer ayette de şöyle buyrulmaktadır:

لِيَقْطَعَ طَرَفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنْقَلِبُوا خَائِبِينَ

Allah bu desteği, âyetleri görmezden gelenlerin bir bölümünü ayırıp atmak veya boyun eğdirmek için verir ki kaybetmiş olarak geri dönsünler. (Âl-i İmrân 3/127)

Öncesinde Allah’ın savaşta müminleri meleklerle desteklemesi konu edilen yukarıdaki ayette bu desteği vermesinin sebebi ifade ediliyor. Burada da “kaybetmiş olarak geri dönsünler” ifadesinden anlaşıyor ki “kâfirlerin bir bölümünü kesmek” ifadesindeki kesme fiili yine “parçayı bütünden ayırma” anlamında kullanılmaktadır. Bir diğer ayette de kesip koparma anlamı barizdir:

مَنْ كَانَ يَظُنُّ أَنْ لَنْ يَنْصُرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ لْيَقْطَعْ فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُذْهِبَنَّ كَيْدُهُ مَا يَغِيظُ

Kim Allah’ın, dünyada da âhirette de kendisine asla yardım etmeyeceği kanaatine varmışsa bir gerekçeyle göğe yönelsin, diğer ilişkilerini derhal kessin

ve baksın ki bu yol kendini bunaltan şeyi gerçekten giderecek mi yoksa gidermeyecek mi? (Hacc 22/15)

Kelime ayrıca Türkçeye de “katetmek” şeklinde girmiş olan, bir nehri, bir vadiyi yarararak geçmek anlamında kullanılır. Kur’an’da bu anlamdaki kullanımını da görmek mümkündür:

وَلَا يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ وَادِيًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

Az olsun, çok olsun yaptıkları her harcama ve aşıp geçtikleri her vadi mutlaka lehlerine yazılır. Bu, Allah’ın onları, yaptıklarından daha güzeli ile karşılması içindir. (Tevbe 9/121)

Kelime bu formda (sūlasî mücerred) fiil kullanımlarının dışında, bir ayette ism-i fâil olarak قاطعة kâtia şeklinde⁵ “bir işte son kesin kararı veren” anlamında, bir ayette de ism-i mef’ûl olarak لا مقطوعة lâ maktûa şeklinde⁶ “kesilmeyen, kesintiye uğramayan” anlamında karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca Türkçemize de girmiş olan kara parçası anlamındaki “kıta” kelimesi bu köktendir ve Ra’d Suresinin 4. ayetinde bu anlamda kullanılmaktadır. Yine “geceden bir parça” ifadesinde de 3 ayette قطع kelimesi kullanılmaktadır.⁷

Görüldüğü üzere kesmek anlamına gelen کَطَعَ kata’a fiilinin sūlasî mücerred (üç harli yalın) kullanımlarında, ister gerçek ister mecaz olsun ayırıp koparma anlamı son derece belirgindir. Bu kullanımların fiziksel kesme anlamına gelmediğini söylemenin hiçbir anlamı yoktur. Çünkü kesilen şey maddi bir varlık ise elbette kesme işlemi de fiziksel olacaktır. Kesilen şey soyut bir kavramsa kesme de fiziksel olmayacaktır. Kesme işleminin soyut bir kavram için kullanılması- nın, onun kesip koparma, kesilen kısmın diğerinden ayrılması anlamından bir şey kaybettirmediği ayetlerden de net bir biçimde görülebilmektedir. Zaten bunun aksini düşünmek abestir. Nitekim bu durum Türkçemizde de aynıdır. Mesela “et kesmek” ile “söz kesmek” cümleleri, kesilen şeylerin farklı olmasın-

dan dolayı fiziksel ve soyut kesmeye birer örnektir. Her ikisinde de kesme fiilinin kullanılmış olması fiilin anlamında değişikliği gerektiren bir durum değildir. Bu ifadeleri duyan kişi hangisinde fiziksel hangisinde soyut bir kesme işlemi yapıldığını net bir biçimde anlar. Dolayısıyla “bu kelime şu kadar ayette fiziksel olmayan kesme anlamında kullanılıyor” ifadesi kelimenin anlamında bir değişikliği gerektirecek veya herhangi bir iddia için bahane olarak öne sürülecek bir ifade olamaz. Yine bu fiilin soyut kavramlar için kullanılıyor olması hatta daha çok bu şekilde kullanılması Mâide Suresi 38. ayette de soyut bir kavram için kullanılmasını gerektirmez veya bu ayetteki أَيْدِي eydiy (eller) kelimesinin organ olan eli değil de soyut bir kavram olan gücü kastettiğini göstermez. Kaldı ki Arapça’da “güç” anlamına gelen kelime ile “eller” anlamına gelen kelimelerin tamamen farklı köklerden gelen iki farklı kelime olduklarını ilgili çalışmamızda ortaya koymuştuk.⁸

Tefe’ul Bâından (تَقَطَّعَ Tekatta’a) Kullanımları

Kur’an’da bu fiilin farklı formları da yine hem mecaz hem de gerçek anlamda ya da hem maddî, fiziksel bir kesme hem de manevî kesme için kullanılmaktadır. Fiilin farklı bâblardaki kullanımlarında da anlamda bir değişiklik yoktur. Örneğin müteaddî (nesne alan) fiili lâzım (nesne almayan) fiile dönüştüren ya da Türkçe söylemek gerekirse fiile edilgenlik anlamı yükleyen tefe’ul bâındaki (تَقَطَّعَ - tekatta’a) kullanımları şöyledir:

إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ

Arkasından gidilen kişiler o gün, kendilerini takip edenleri terk ederler. Artık azabı görmüşler ve aralarındaki bütün bağlar kesilmiştir. (Bakara 2/166)

Önceki ayetten okunduğunda Allah’la aralarına koy-

5 Necm 27/32

6 Vâkıa 56/33

7 Yunus 10/27, Hud 11/81, Hicr 15/65

8 <http://erdemuygan.com/2019/03/kesilmesi-emredilen-sey-hirsizin-gucu-olabilir-mi/>

dukları aracılara uyanların ahiretteki durumları anlatılırken aralarındaki bağların kopmuş olacağı **te-katta'a** fiili ile anlatılmaktadır. Yani fiilin bu formunda da “kesilip ayrılma, kopma” anlamı barizdir.

وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فَرَادَى كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرَكْتُمْ مَا خَوَّلْنَاكُمْ وَرَاءَ ظُهُورِكُمْ ۖ وَمَا نَرَى مَعَكُمْ شُفَعَاءَكُمُ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَاءَ ۚ لَقَدْ تَقَطَّعَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ

Size verdiklerimizi arkanızda bırakıp sizi ilk yarattığımız gibi karşımıza tek tek geldiniz. İşlerinizde size eşlik edeceklerini kurguladığınız şefaatçilerinizi de yanınızda göremiyoruz. Aranız kesilmiş; kuruntusunu ettikleriniz sizden savuşup kaybolmuşlar. (En'âm 6/94)

Ayette aranız açılmış anlamında yine aynı fiil kullanılmış, “aranız kesilmiş” denmiştir. Aynı bâbdan mecâzî kullanımlara bir örnek de “kalplerin parçalanması” anlamında geçen şu ayettir:

لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

Kurdukları bina, kalpleri parçalanıncaya kadar içlerinden çıkmayacak bir şüphe kaynağı olmaya devam edecektir; Allah bilir, doğru kararlar verir. (Tevbe 9/110)

Aynı bâbın kullanıldığı bir diğer ayet şöyledir:

وَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ ۖ كُلُّ إِلَيْنَا رَاجِعُونَ

Ama din konusunda bölündüler; hepsi bize döneceklerdir. (Enbiyâ 21/93)9

Burada da dilimize bölünme olarak çevrilmiş olan kelime **tekattaû** kelimesidir ve yine kopan kısmın diğerinden ayrıldığı anlamı net olarak görülebilmektedir.

Sonuç olarak fiilin tefe'ul bâbındaki kullanımlarında da anlamda bir değişiklik meydana gelmemekte, bir bütünün bir parçasının kesilip koparılması anlamında kullanıldığı kolayca tesbit edilebilmektedir.

Tef'îl Bâbından (Katta'a) Kullanımları

قطع kata'a fiilinin tef'îl bâbından kullanımları da Kur'an'da bolca mevcuttur. Bu bâbın özelliği lâzım (nesne almayan) bir fiilili müteaddî (nesne alan) yapması veya müteaddî bir fiile bir nesne daha katmasıdır. Ayrıca anlama, fiilin abartılı olarak çok yapıldığı vurgusunu katar. Bu çokluk anlamı, fâilde (öznede)

9 Benzer bir kullanım da Müminun 23/53 ayetinde görülebilir.

olabileceği gibi mef'ûlde (nesnede) de olabilir. Yani işi yapanların çokluğu vurgulanabildiği gibi yapılan işin çok olduğu da anlatılıyor olabilir. Kur'an'dan قطع kata'a fiilinin tef'il bâbindan formu olan کاتّتا'a'nın anlamının da kesip ayırma olduğunu görmemiz mümkündür:

هَذَانِ خَضَمَانٍ اخْتَضَمُوا فِي رَبِّهِمْ ۖ فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِنْ نَارٍ يُصَبُّ مِنْ فَوْقِ رُءُوسِهِمُ الْحَمِيمُ

İşte Rableri konusunda çekişen iki düşman kesim; kâfir kesim için ateşten elbiseler biçilecek ve başlarından aşağı kaynar sular dökülecektir. (Hacc 22/19)

Ayette “ateşten elbise biçilecek” ifadesi قطع کatta'a fiiliyle dile getirilmiştir. Yani fiildeki kesme anlamı bu bâbda da korunmaktadır. Bir diğer ayet şöyledir:¹⁰

وَقَطَعْنَاهُمْ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ أَسْبَاطًا أُمَمًا...

Onları on iki boya, her biri ayrı bir toplum (ümme) olacak şekilde ayırmıştık... (A'râf 7/160)

Firavunun Musa (a.s.)'a inanan sihirbazlar için savurduğu tehditleri içeren üç ayrı ayette de aynı ifade kullanılmaktadır. Bir tanesini görmemiz yeterli olacaktır:¹¹

لَأَقْطَعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ ثُمَّ لَأُصَلِّبَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ

Ellerinizi ve ayaklarınızı çaprazlama keseceğim, sonra kesinlikle hepinizi asacağım. (A'râf 7/124)

Hırsızlıkta olduğu gibi bir başka suçun cezası bildirilirken de el ve ayakların kesilmesi ifadesinde fiilin bu formu kullanılmıştır:

إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ ۚ ذَلِكَ لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ

Allah'a ve elçisine karşı savaşan ve yeryüzünde fitne çıkarmaya çalışanların cezası öldürülmeleri veya asılmaları yahut ellerinin ve ayaklarının çapraz olarak kesilmesi ya da bulundukları yerden sürülmeleridir. Bu, dünyada uğrayacakları rezilliktir. Ahirette ise onları büyük bir azap beklemektedir. (Mâide 5/33)

Burada da kelimenin kesip koparma anlamı bir suçun cezası olarak kullanılmaktadır.

Ayrıca yeryüzünün parçalanması,¹² bağırsakların parçalanması,¹³ akrabalık bağlarının koparılması¹⁴ anlamlarında da fiilin bu formu kullanılmıştır. Kıscası fiilin bu bâbdaki kullanımlarında da hem soyut kavramların hem de somut, fiziksel nesnelerin kesilmesinden bahsedilmektedir. Ancak fiil,

kök anlamı olan “kesme, koparıp ayırma” anlamından bir şey kaybetmemiş, fiziksel olsun veya olmasın her tür nesnenin kesilmesi için kullanılmıştır. Bu bâbın konumuz açısından en önemli ayetleri ise Yusuf Suresinde yer alan iki ayettir:

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَكًا وَآتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ مِّنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ

Dedikoduları kadının kulağına gelince davetçiler gönderdi. Onlara mükellef bir sofraya hazırladı; her birine bir bıçak verdi. Sonra Yusuf'a: “Haydi yanlarına çık” dedi. Kadınlar Yusuf'u görünce büyülendiler ve ellerini kestiler. Dediler ki “Olmaz böyle şey! Allah için bu insan değil, olsa olsa değerli bir melektir.” (Yusuf 12/31)

Dedikoduları kadının kulağına gelince davetçiler gönderdi. Onlara mükellef bir sofraya hazırladı; her birine bir bıçak verdi. Sonra Yusuf'a: “Haydi yanlarına çık” dedi. Kadınlar Yusuf'u görünce büyülendiler ve ellerini kestiler. Dediler ki “Olmaz böyle şey! Allah için bu insan değil, olsa olsa değerli bir melektir.” (Yusuf 12/31)

وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ ۖ فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ ارْجِعْ إِلَيَّ رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ مَا بَالُ النِّسْوَةِ اللَّاتِي قَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ ۚ إِنَّ رَبِّي بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ

Kral dedi ki “Onu bana getirin!” Elçi geldiğinde Yusuf

10 Diğer A'râf 7/168

11 Diğer ayetler şunlardır: Taha 20/71, Şuara 26/49

12 Ra'd 13/31

13 Muhammed 47/5

14 Muhammed 47/22

şunları söyledi: “Efendine dön de sor bakalım, ellerini kesen kadınların derdi neymiş? Benim efendim (olan Allah) onların oyunlarını bilir.” (Yusuf 12/50)

Bazı kişiler bu ayetleri delil göstererek, ellerini kesen kadınların ellerinin kopmadığını, dolayısıyla hırsızın elinin kesilmesinde de benzer bir kesme işleminin uygulanmasından bahsedildiğini öne sürmektedirler. Oysa bu ayetlerde elin kopmadığının anlaşılması ayetlerin konusu itibarıyla öyle anlamının zorunlu olmasındandır. Yani قطع kata’a fiilindeki kesme anlamı kesilen parçanın diğerinden ayrılmasını da içerir ama bu anlamın her cümlede kullanılması zorunludur diyebilmek aklen de mümkün değildir. Çünkü Yusuf Suresinin ayetlerindeki kadınların ellerini kesip koparmadıklarını anlamamızın sebebi kullanılan fiil değil, ayette anlatılan konu ve içinde bulunulan durumdur. Bununla hırsızın elinin kesilmesini emreden ayeti aynı durumu anlatıyormuş gibi değerlendirmek akla ve mantığa uygun değildir. Diğer bir deyişle bu ayetlerde ellerini kesen kadınların ellerini bileklerinden koparıp ayırmadıklarının belli oluşu “ellerini kesin” şeklinde açıkça emir kipinde gelen bir ifadenin de bu şekilde anlaşılacağına delili olamaz.

Ayrıca hırsızın elinin kesilmesi olayı bir suçun cezası olarak emredilmektedir. Tıpkı Mâide Suresi 33. ayetteki Allah ve Rasulü ile savaşan ve yeryüzünü fesada verenlerin suçunda olduğu gibi. Bir suçun cezası olarak emredilen el kesmenin yaşadıkları şaşkınlıktan dolayı sofradaki bıçakla ellerini kesen kadınlarla karşılaştırılması mümkün değildir. Eğer bu ayetlerden hareketle Kur’an’daki kesme fiillerine anlam verecek olursak firavunun sihirbazlar için söylediği el ve ayakların kesilmesi konusunun da bir tehdit değil şaka olması gerekir. Oysa ayetin devamındaki ifadeler firavunun ciddiyetini göstermektedir:

... فَلَا قُطْعَنٌ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلُكُمْ مِنْ خِلَافٍ وَلَا أَصْلَابَكُمْ فِي جُدُوعِ
النَّخْلِ وَلَتَعْلَمَنَّ أَنَّنَا أَشَدُّ عَذَابًا وَأَبْقَى

...Öyleyse ben de tereddüt etmeden ellerinizi ve ayaklarınızı çapraz olarak keseceğim ve sizi hurma dalla-

rına asacağım. Hangimizin azabının daha ağır, daha kalıcı olduğunu iyice öğreneceksiniz. (Tâhâ 20/71)

Ellerini kesen kadınlardan bahseden ayette kullanılan fiil ile bu ayette kullanılan fiil aynıdır. Her ikisi de قطع kata’a fiilinin tef’îl bâbındaki hali olan قطع katta’a fiilidir. Bu bâbın özelliğinin fâilin veya mef’ûlün fazlalığını bildirmesi olduğunu söylemiştik. Aynı anda elini kesen çok sayıda kadın olduğu için ve Firavun aynı anda çok sayıda sihirbazı el ve ayaklarını kesmekle tehdit ettiği için fiil tef’îl bâbında gelmiştir. Ancak bu ayetlerdeki kesme fiilleri her açıdan aynı oldukları halde iki ayetteki kesmenin birbirinden farklı olduğunu anlamamız için normal bir insandan daha fazla bir şey olmamıza gerek olmadığı da açıktır. Bu ayetleri okuyan hiç kimse kadınların ellerini kopardığını söyleyemeyecekken aynı şekilde Firavun’un da elleri ve ayakları yaralamaktan, bıçakla çizmekten bahsettiğini iddia edemeyecektir.

Kelimelerin anlam çerçevelerini kullanıldıkları cümlelerin ve anlattıkları durumların belirlediği aşikârdır ve bu her dilde böyledir. Mutfaktan çıkan bir kişinin “annemin eli kesildi” demesiyle ameliyathaneden çıkan bir doktorun “hastanın eli kesildi” demesi arasında fark olduğunu söylemeye bile gerek yoktur.

Sonuç olarak Mâide Suresi 38. ayette serika türündeki hırsızlık suçunu işlemiş her bir kadın ve erkeğin ellerinin kesilmesi emredilmektedir. Burada fizikî bir kesme ve kesilen parçanın bütünden ayrılmasının ifade edildiği son derece nettir. Kullanılan fiil gayet açık bir emirdir ve emreden de Allah’tır. Bu emir mutlaka tam olarak uygulanmak zorundadır. Kaldı ki Yüce Allah’ın bir suçun cezasını birkaç kişinin yorumuna muhtaç bırakması da olacak bir şey değildir.